

5 december 2021, tweede zondag van de Advent C

Eerste lezing: Baruch 5, 1-9 God toont zijn glorie in u

Tweede lezing: Filippenzen 1, 3-6.8-11 Onberispelijk op de dag van Christus

Evangelielezing: Lucas 3, 1-6 Heel de mensheid ziet Gods redding

Homilie

Beste vrienden,

In de eerste lezing van vandaag horen we de profeet Baruch aan het woord. En ondanks dat het lastig is de auteur een historische positie te geven, is de bedoeling van de tekst van hoofdstuk 5 overduidelijk. Het is geschreven als bemoediging aan de banneling, de verdrevene, degene die los van God geslagen is. Niet toevallig betekent Baruch in het Hebreeuws dan ook 'gezegend'.

Deze mooie poëtische tekst heeft een hoog engagementsgehalte: 'leg je gewaad van verdriet en lijden af', 'hul je in de waarheid van Gods majesteit', 'doe de mantel van Gods gerechtigheid om' en niet te vergeten 'God zal je laten schitteren voor heel de wereld'. Dat kan allemaal tellen als bemoediging. En de boodschap is: neem actie, richt je op, ga staan, en richt je blik naar het oosten.

De boodschap van Baruch loopt op dit punt parallel met de evangelietekst van vandaag die de prediking van Johannes de Doper weergeeft. In de tijd dat Johannes predikte was de maatschappij ook in chaos, net zoals vandaag het geval is. Er was niet alleen de chaos in de maatschappij, maar ook in het hart. Je merkt dat ook in de beginverzen van Lucas deze week: hij beschrijft daarin niet alleen de tijds kadering van het verhaal, maar somt van alles en iedereen op die er toe deed in die periode, allemaal mensen die wilden heersen, en gezag en macht uitoefenen over anderen. 4 heersers en 2 hogepriesters: als het gaat over de ander knevelen en manipuleren zijn we als mensensoort onklopbaar! Dat merken we helaas in ons leven ook, iedere dag weer opnieuw.

Het woord van God komt dan ook tot Johannes de Doper in de woestijn, in het stille en het verborgene, het geheimzinnige ook wel. Je kan het als een fysieke plek uitleggen of als een plek in je hart, wat er ook van aan is, God kon nergens anders meer terecht. Hij ging niet naar de synagoge, want daar heerste de wet, maar niet op de manier die God bedoelde. Johannes beantwoordt de oproep van God dan ook anders dan de vroegere profeten, die telkens opnieuw naar de wet verwezen. Johannes roept op tot bekering, tot vergeving van de zonden. Voor de wet waren de mensen reeds verloren, die kon niets meer voor hen betekenen. Johannes deed overigens wel meer anders: hij preekte bij de Jordaan (en niet in de synagoge), en doopte de mensen met water, als geestelijke voorbereiding om God te ontmoeten en een nieuw mens te worden. Dat zou grote impact hebben, zo lezen we: dalen worden gevuld, paden gerecht, bergen geslecht,.. en wat bijzonder is bij Lucas is dat hij aangeeft dat God er voor de hele mensheid is, dat is anders bij de andere evangelisten die dat nauwer omschreven.

In de manier waarop Johannes handelt zien we hoe God werkt: concreet, aan tijd en plaats gebonden (in de woestijn waar je ook kan verdwalen, omkomen en gevaar loopt; gedurende minder dan 2 jaar predikte Johannes er), en op een bepaalde manier. Johannes was een beetje een excentriekeling (at sprinkhanen en honing, droeg kleding van kamelenhaar en noemde de hogepriesters en wereldlijke heersers uitschot en addergebroed), en hij sprak de mensen ook feitelijk aan op hun gedrag. Dat heeft hem letterlijk de kop gekost, nadat hij de heerser Herodes Antipas erop aansprak dat hij zich in een onwettig huwelijk bevond met Herodias, de vrouw van zijn stiefbroer Herodes Filippus.

Johannes boodschap heeft 3 lagen:

1. Hij vraagt ons om onszelf te bevragen, ken u zelf (nederigheid), of beter: wat je doet in je leven doet er toe. Hij vraagt ons de diepte van ons bestaan en handelen op te zoeken.

2.Hij roept op tot bekering: een nieuwe levensstijl, leven als een mens die een nieuw leven kreeg, zoek de diepte op.

3.Hij voegt een ethische dimensie toe: bevrage jezelf en je houding ten opzichte van je leven, de ander en de wereld. Je aangesproken voelen door God die je leven is. Doe wat! Daar zitten heel wat terechte vragen in voor ons in deze tijd: waar geven wij, op de meest onmogelijke plaatsen en momenten, de kans aan God om door te breken in ons leven. Bevrage we ons oprecht, of zijn we 'kinderen van de Verlichting op weg naar een steeds betere toekomst zonder God'. Leven we ons leven alsof het door God gegeven en gedragen is?

Ook in de kerk hangt er die crisissfeer, net zoals in de tijd van Johannes de Doper. Er was voor Johannes ook bijna 4 eeuwen geen groot profeet meer geweest en de focus was dus weg. Die is nu ook weg in de kerk. Het is tussen hangen en wurgen. De traditie overboord gooien om ze te bewaren, het vertrouwde achterlaten voor het onbekende. Het is ons lot. Traditie is namelijk altijd een continu herwerken van basiswaarden. In die zin moet er altijd een gevoel van crisis zijn, anders verdwijnt de traditie, herbront ze niet. Misschien hadden we de afgelopen decennia te weinig aandacht voor dat spanningsveld, te weinig aandacht op wat komen gaat. Wel aandacht voor de evangelisatie van anderen, te weinig aandacht voor onze eigen evangelisatie. Ook in de maatschappij zien we dat: secularisering is geen vooruitgang, maar een maatschappij in crisis. Secularisering betekent ontvoogding voor mensen, maar tegelijk zien we in die periode steeds meer wetgeving (tienduizenden pagina's per jaar), wetten waar we ons kunnen achter verbergen, en die ook de inspiratie voor beter stelselmatig te kop indrukken. Disfunctionaliteit is het resultaat. In onze zee van materiële welvaart valt de diepte van de geestelijke armoede niet op.

De woestijn van Johannes de Doper is dan onze tegencultuur, de oproep van het andere, van de tegenpool. Die oproep is evenwel compromisloos: maak de paden recht. Maar om dat te doen, moet je eerst zien hoe krom ze nu wel niet zijn. Alleen een excentriekeling als Johannes kan zo'n boodschap brengen, sommigen noemen hem zelfs Johannes de bulldozer. Maar dat heeft implicaties, zo'n extreme stellingname, namelijk dat er in het veilige midden niets te rapen is, niets van wezenlijk belang. Misschien ook iets met een politieke relevantie dezer dagen.

Maar Johannes liet ook altijd ruimte, ruimte voor twijfel en nieuwe inzichten. Twijfel mag en moet er zijn, ook in ons geloofsleven. Geloofstwijfel is onderdeel van geloven en staat er niet buiten, het is er een essentieel onderdeel van. Hij liet ook ruimte voor nieuwe inzichten, de heuvels dienden afgegraven te worden, omdat ze het zicht belemmerden. De heuvels van eigenliefde, ongelof, hedonisme en morele en intellectuele suprematie. En voor ons, welke heuvels moeten wij afgraven en welke putten moeten wij dempen?

Het verhaal van Johannes vandaag in één zin samengevat: Denk na over wat je vandaag weer allemaal bij God vandaan houdt, en doe er iets aan, met heel je bestaan. Amen.

Luc Nijs